

Вивчаємо словосполучення

5 клас

Людмила Баята,

вчитель української мови і літератури МГГ №23

Житомир

Тема. Словосполучення. Головне і залежне слово у словосполученні.

Мета: дати поняття про словосполучення; формувати вміння утворювати словосполучення та виділяти їх із речень; вчити працювати з підручником; розвивати логічне мовлення, увагу, пам'ять; виховувати почуття любові до рідного краю, до мистецтва.

Епіграфи уроку:

Словосполучення — це я!

А синтаксис — сім'я моя!

З двох і більше слів складаюся

І з словом все змагаюся.

Життя коротке, а мистецтво вічне.

Гіппократ

Хід уроку

I. Вступне слово вчителя

Пролунав дзвінок,

Починається урок.

Учитель посміхається,

А учні всі стараються.

Працюватимем старанно,

Щоб побачити в кінці,

Що у нашій 5-м класі

Діти — просто молодці.

II. Оголошення теми та мети уроку

Діти, прочитайте уважно тему уроку. Як ви вважаєте, про що ми будемо говорити сьогодні на уроці? Назвіть ключові слова теми. Поміркуйте над епіграфом уроку. (Свої сподівання діти записують на пелюстках "квітки очікувань", яка є на дошці.)

III. Сприйняття і засвоєння нового матеріалу

1. Проблемне запитання.

На дошці записані слова, поєднання слів, речення. Порівняйте словосполучення і речення.

Висновки запишіть у таблицю.

Словосполучення	Речення
Складається з ...	
Має ...	
Є будівельним матеріалом ...	

Приховує таємниці	Назва міста Житомир приховує таємниці.
Древній Житомир	Влітку древній Житомир потопав в зелені.

— Який метод ви застосували, роблячи відкриття, — порівняння, моделювання чи "групування"?

2. Пояснення вчителя.

Будь-яке висловлювання складається зі слів. Для того, щоб висловити якусь думку, слова мусять бути пов'язані одне з одним. Найкращим виявом зв'язку є словосполучення. Словосполучення складається з

двох повнозначних слів. Одне з них є головним, друге — залежним. Змістову залежність можна виявити за допомогою питань.

3. Робота з підручником.

Опрацювання матеріалу підручника на стор. 63.

— Що нового для себе ви ще дізналися про словосполучення?

4. Творчо-пошукова робота. Завдання "Мовні обрахунки".

Записати текст, визначити словосполучення, обрахувати кількість словосполучень у реченнях.

У малюнках Юрія Камишного дихає життя вічної і прекрасної батьківської землі. Воно є в осінній журбі, в літніх мрійливих замальовках.

У пейзажних композиціях Леоніда Шелудька усю напругу природи знімають небо, чутливі поліські узбіччя.

5. Гра-завдання "Згоден — не згоден — доведу".

Робота з підручником. Вправа 100, виписати групи слів, які не є словосполученнями.

6. Завдання: за картинами (Ю. Камишний "Кожному мила своя сторона", Л. Шелудько "Польові квіти" та "Ранкова тиша") скласти 3 словосполучення, визначити головне і залежне слово, два з них увести в речення.

7. "Упіймай словосполучення".

Вчитель читає текст, учні слухають і записують словосполучення.

Нещодавно в Житомирі відбулася 11-та персональна виставка заслуженого художника України Леоніда Шелудька. "Мій рідний край, моя земля" — так цього разу автор назвав свій творчий доробок.

8. Логічне доведення. Робота в групах.

Завдання: поданий мовний матеріал розподілити на словосполучення — I група; речення — II група; і окремі поєднання слів — III група; довести правильність вибору.

Картина мальовнича, квіти — мої діти, я буду художником, калинове джерельце, човник часу, краса і сила, може мати відчуття, земля і небо, неповторність стилю, здивуватися побаченому, милуватися краєвидом, замело, завіяло, туманіє синь.

IV. Оцінювання й мотивація навчальних досягнень

Рефлексія. Сьогодні на уроці я зрозумів...

навчився...

дізнався...

V. Домашнє завдання

Скласти твір-мініатюру за репродукціями картин художників. (Кожен учень отримав міні-календарик з картинами.)